

عکس: مهتم دهقانی

درباره عوارض بهداشتی، اقتصادی و فرهنگی فروش پوشاک دست دوم در مشهد

ما فیای تاناکورا!

الهه توانا، مهین ساعدی | روزنامه نگار

گزارش میدانی

کهنه، بدبو و چروکیده است؛ خدا می داند چند بار تن چه کسی رفته و هیچ بعید نیست درد و مرضی به جان آدم بیفتد با پوشیدنش. از این ها گذشته، قاچاق است و قاچاق هم بازار را نابود و نان تولید کننده داخلی را آجر می کند. پس چرا این همه طرفدار دارد؟ دلش البته واضح است؛ ناگزیری قشر کم بضاعت و ولع برند پوشی طبقه متوسط. اما وجود دلیل، به معنی آن است که باید تاناکورا را همه عوارض اقتصادی و سلامتی و فرهنگی اش بپذیریم؟ چه کسی مسئول پیامدهای منفی اش بر بازار و مردم است؟ برای پاسخ دادن به این سوالات، به یکی از بازارهای اصلی تاناکورای مشهد سری زدیم و حرف های فروشنده ها و مشتری ها را شنیدیم. همچنین با مسئولان سازمان های تعزیرات، بهداشت، صنعت، معدن و تجارت و اصناف خراسان رضوی گفت و گو کردیم تا بدانیم سرنوشت لباس های دست دوم در بازار مشهد، چه خواهد بود.

پنجشنبه ۲۴ آبان، ساعت ۱۳:۳۰ تا ۱۱:۳۰ سرای «عزیزا...اف» و بازار «عباس قلی خان»

کاروان قاچاق، سرای بیماری

کاروان سرای قدیمی در دست در دل بافت جدید اطراف حرم مطهر زنده است و نبضش تندتر از هر بازار دیگری می زند؛ فروشنده های مغازه های شهر، این ساعت از روز خمیازه می کشند و فروشنده های این جا، سر حال با مشتری های بسیار و مشتاقان چک و چانه می زنند. آن چه در ادامه مطلب می خوانید گفت و گو با خریداران و فروشنده های تاناکورا است.

دست دوه قیمت نو!

در حجره ای که یکی از پرتیرین مغازه های طبقه دوم است، با فروشنده ای اهل «افغانستان» گفت و گو می کنم. تعدادی پالتو اورکت سبز آمریکایی، آویزان کرده. قیمت می گیرم، می گوید: «همه جور جنس و قیمت دارم. مثلاً این پالتو اصل آلمانه، پشم شتر ۲۵۰ هزار تومان» از این که قیمت جنس دست دو این قدر گران است، تعجب می کنم. ادامه می دهد: «این اصل اصله خانم و کم کار، سر آستین هاش رو نگاه کنی می فهمی یکی دوبار بیشتر پوشیده نشده». اجناس این مغازه سایز بندی و تنوع رنگ و مدل ندارد.

جنس ایرانی کیلو چند؟

وارد بزرگترین مغازه کاروان سرا می شوم، حتی گلاب هم از بوی بد مغازه کم نمی کند. با چند دقیقه ایستادن و دقت کردن به تعامل فروشنده ها و مشتری ها می فهمم هیچ کدام از کالاها قیمت مشخصی ندارند. فروشنده در پاسخ به نگاه متعجب من می گوید: «جنس ها خارجی و هر قیمتی بکم کمه. جنس ایرانی دووم نداره. لباس دست چندم خارجی به بهترین مارک داخلی می ارزه».

جایی برای داروندار

وارد حجره دیگری می شوم. زنی لا به لای مدل های لباس با دقت می گردد. با دختر نوجوانش مشغول انتخاب بلوز مناسبی در میان کوهی از لباس های استوک هستند. نوو دست دوبا هم قاطعی شده است. از ظاهرشان معلوم است وضعیت مالی خوبی دارند. به خاطر برند حاضرند حتی برای لباس راحتی که در فروشگاه های نو فروشی با قیمت مناسبتری پیدا می شود، پول بیشتری بدهند. مشتری های دیگر مغازه هم چند خانم متمول هستند که این جایکی از پاتوق های خریدشان است. به دنبال پالتوی برند، بیشتر از ۱۰ تا پالتو ایرانی می کنند. درباره وضعیت بهداشتی لباس ها از شان سوال می کنم، می گویند: «همه این ها ضد عفونی شده و تمیزند». در میان شلوغی فروشگاه، زنی را می بینم که با پسر خردسالش در گوشه ای خلوت دنبال لباس مناسبی برای مدرسه پسرک هستند. از صحبت با من امتناع می کنند. مادر رویش را می پوشاند تا دیده نشود.

کوهنوردی یا توصیه پزشکی!

شما هم این توصیه را شنیده اید که برای پیدا کردن وسایل مارک دار کوهنوردی، «عباسقلی خان» بهترین گزینه است؟ بپراه هم نگفته اند، نیمی از حجره های کاروان سرا استوک فروشی های لوازم کوهنوردی است. بعضی هایشان ظاهر تمیزی دارند اما این جا همه چیز دست دو، سه یا حتی چهار است! به نظرم قیمت ها تفاوت زیادی با اجناس نو ندارد اما فروشنده ادعا می کند: «هرچی تو مغازه های دیگه می بینی اورجینال نیست، کپی کار اصلیه. اگه از جنس من ناراضی بودی، برگردونش. از نظر بهداشتی هم خیالت راحت، همه لباس ها خارج کشور کاملاً ضد عفونی می شه. من مشتری پزشکی هم دارم که می گه به خاطر ضد عفونی شدید این لباس ها، بقیه لباس های توی کمدش هم تمیز می شه!».

پرستاری در جستجوی خوش پوشی

در مغازه دیگری که به آن سرمی زنم، بوی چراغ نفتی مخلوط شده با کهنگی، فضای کوچک حجره را پر کرده است. فروشنده، به سختی فارسی صحبت می کند. خانمی حدود ۴۵ ساله به همراه دخترش در میان لباس های دنبال انتخابی قیمت مناسب و خاص است! خانم، به گفته خودش پرستار است و با این بازار به واسطه دوست خوش پوشش که به سختی هم نم پس می داده، آشنا شده است. می گوید: «همکارم خیلی خوش تیپه. هر روز بالباس های گرون قیمت و شیک میاد سر کار. کلی زیر پاش نشستم تا بالاخره لوداد با حقوق کمش چطور این همه خوش تیپه».

با معنی «اورجینال» آشنا شوید

ظاهر فروشگاه و فروشنده ها طوری تروتومیز است که انگار نه انگار همه اجناس استوک هستند. این مغازه، ساختار جدیدتری دارد. یک دنیا کاپشن و لباس گرم اتو کشیده روی رگال ها منظم چیده شده است. در نگاه اول به دقت تمیزی فروشنده که هر گونه آثار استوک بودن را از بین برده، احسنت می گویند ولی خب وقتی دقت می کنید از روی ساییدگی آستین ها و زدگی لباس ها متوجه دست دوم بودن شان می شوید. فروشنده می گوید: «همه جنس ها مون کهنه و دست دو نیست. بعضی وقت ها لباس مارک دار تک سایز هم میشه پیدا کرد. گاهی هم لباس اورجینال رو با مارک چینی می بینی که سفارش شرکت های خارجی مثل آدیداس و نایک به میشه همون اورجینال خودمون!»

لباس دست دو، مناسب کودکان؟

دو سبد بزرگ وسط مغازه است پر از به در دخنورترین و کهنه ترین لباس های کودکانه. هر تکه لباس، پنج هزار تومان! در کل کاروان سرائیکی دو حجره لباس مستعمل بچه گانه می فروشند که این مغازه یکی از آن هاست. روی سبدهایک خانواده چهار نفره با ظاهر و پوشش متوسط رو به بالا، چمبره زده اند. به نظر می رسد مادر و پدر جوان به همراه مادر بزرگ و پدر بزرگ آمده اند تا برای در دانه شان خرید کنند! از لا به لای لباس های کثیف چند دست بلوز و شلوار پیدا کرده ام از این که توانسته اند با قیمت اندک برای فرزندشان خرید کنند، خوشحال اند.

مسافران؛ مشتری های دایمی تاناکورا

دو دختر جوان روی نیمکت فلزی محوطه نشسته اند و چند کیسه خرید، کنارشان است. از توی پلاستیکی، برای خودشان لقمه نان و پنیر می پیچند. بایکی شان سر صحبت را باز می کنم. می گوید: «اهل این جا نیستیم. سالی یکی دوبار میایم مشهد. هم زیارت می کنیم هم کفش و لباس یک سال مون رو می خریم. شهرستان، گرونیه این جا اما قیمت ها خوب و تنوع زیاده. سال های پیش البته، قیمت ها مناسب تر بود». می پرسم با غیر بهداشتی بودن لباس ها مشکلی ندارد، جوابش مثل بقیه است: «نه. میدیم خشک شویی»

با «امید جلیلی تقویان»، رئیس شعبه سیار تعزیرات حکومتی استان تماس گرفتم تا بدانیم چرا دست دوم فروشی ها با وجود ضربه زدن به بازار با فروش کالای قاچاق، همچنان مشغول فعالیت هستند. جلیلی می گوید: «تعزیرات حکومتی، مرجع رسیدگی به تخلف است. وظیفه نظارت بر عهده سازمان تعزیرات نیست با وجود این اگر موردی به ما اعلام شود یا گزارش های مردمی به دست ما برسد تحت عنوان شعبه سیار با واحدهای عرضه کننده لباس تاناکورا برخورد می کنیم. لباس دست دوم از مجاری قانونی وارد کشور نمی شود و قطعاً قاچاق است؛ بنابراین اولویت ما بر اساس

مدیر بهداشت محیط و حرفه ای خراسان رضوی، هشدار می دهد

بیماری های قارچی و تنفسی، پیامد دست دوم پوشی

قارچی هم وجود دارد. مسئله مهم درباره لباس های دست دوم، قاچاق بودن شان است که باید در مبدأ جلوی ورودشان گرفته شودو این کار بر عهده ستاد مبارزه با کالای قاچاق است؛ همچنین باید در سطح فروش، کنترل و نظارتی روی آن ها صورت بگیرد که وظیفه اتاق اصناف یا اتحادیه مربوط است. هر مغازه ای طبق قانون نظام صنفی باید پروانه کسب داشته باشد در حالی که هیچ پروانه ای برای فروش لباس دست دوم وجود ندارد بر این فروشگاه های تاناکورا باید تعطیل شوند؛ ما گرچه در جمع آوری و معدوم کردن لباس های دست دوم، همکاری می کنیم اما در نظارت مسئولیتی نداریم».

توضیح بازرس سازمان صمت درباره ادامه فعالیت فروشگاه های تاناکورا

همه دستگاه ها باید بسیج شوند

۳۰۰-۳۰ هزار تومان می خرد و حداقل دو، سه میلیون تومان لباس می فروشد. این تجارت پرسود مشتری های پروپاقرصی هم دارد که بر خلاف تصور، همه شان لزوماً وضعیت مالی بدی ندارند و حتی هنگام برخورد ما با این مغازه ها اعتراض می کردند. در خیابان راهنمایی، افرادی هستند که ماشین گران قیمت شان را پارک می کنند و پله های نمناک زیرزمین دست دوم فروشی را با آن بوی آزار دهنده اش پایین می روند برای خرید لباس مارک دار. به نظر من خرید لباس کهنه دیگران صرفاً برای برند پوشی، نوعی سقوط فرهنگی است. سازمان صمت، در کنار پلیس مبارزه با قاچاق کالا، یکی از دستگاه های کاشف است که در این زمینه باید وارد عمل شود اما ادامه پیدا کردن این طرح، به همکاری دیگر دستگاه ها از جمله دانشگاه علوم پزشکی، اتاق اصناف، پلیس، اماکن و حمایت های قضایی و انتظامی نیاز دارد. حالا که شما گزارش دادید، ما هم پیشنهاد برخورد با این واحدها را به کمیسیون مبارزه با قاچاق شهرستان می دهیم و بعد از تأیید کمیسیون، در قالب طرحی نظارتی با حضور همه دستگاه های مربوط، مجدداً اقدام خواهیم کرد».

نظر مدیر نظارت و بازرسی اتاق اصناف مشهد درباره فعالیت غیرقانونی فروشگاه های تاناکورا

مردم هم سهیم اند

باید این قضیه را پیگیری کند. روال این است که بعد از اخطار به فروشگاه های بدون مجوز، مهلتی برای شان تعیین می شود. در صورت اقدام نکردن، «اجرائیات» وارد کار و مغازه پلمب می شود. مسئله مهم دیگر درباره لباس های دست دوم، چسباندن مارک های تقلبی به آن ها و فروش شان به جای لباس نوست که ما بعد از شناسایی، این موضوع را به سازمان «صمت» گزارش می دهیم. تأکید می کنم حذف این کالاها که بیشتر از افغانستان و پاکستان وارد می شوند، نیاز به همکاری مصرف کننده ها دارد».

«امیر دلداری»، درباره بازارهای دست دوم فروشی بدون مجوز و نقش اصناف در جمع آوری کالاهای استوک که گاهی به جای کالای نو هم به فروش می رسند، می گوید: «برای حذف کامل این معضل که جدای از بهداشت، به اقتصاد هم ضربه می زند نیاز به کمک مردم است چون تا تقاضا نباشد عرضه ای نخواهد بود. هر چند این مسئله از وظیفه مسئولان و ادارات مربوط کم نمی کند ولی شهروندان هم نباید لباس دست دوم بخرند. اما درباره جواز کسب فروشگاه های تاناکورا، باید بگویم که اتحادیه پوشاک